

Kapitola **Nechut' soutěžit a spravedlnost**

úsek

text

datum

Shrnutí
odstavce

At' už lidé chápou potřebu soutěže v každodenním životě, nebo ne, většina příliš po soutěžení o své "místo na slunci" netouží, ba se jí snaží všemi způsoby vyhnout. Jistě, pokud jde o různé hry, které mají známá pravidla, a kde nejde o vlastní život, účastní se jí mnozí dokonce s nadšením.

Jakmile však máme dokazovat, že jsme hodni úcty, že jsme platní členové kolektivu, často slyšíme touhu po vyšší spravedlnosti. Tu lze chápat tak, že dotyčný si je vědom své ceny, ale současně si uvědomuje své nedostatky a obává se, že v nelítostné soutěži by mohl vyjít najevo, zatímco klady budou bagatelizovány.

Proto by přivítal, kdyby se soutěži, kde má dokázat, že má hodnotu, mohl vyhnout, a Bůh, nebo nějaká superautorita se jej zastali. A když ne hned, tak aspoň po smrti.

Nechut' férově soutěžit je tak velká, že lidé rezignují na obhajobu svých zájmů a nechávají se manipulovat někým, kdo činí rozhodnutí za ně.

Problém spočívá v AA a jeho nechutí trpět trest za vlastní chybný odhad.

Účast v soutěži, která má nejistý výsledek, je zdrojem obav AA, aby nevyšel jako prohrávající. Jít do soutěže s představou prohry nemá moc smysl, a jít tam s představou výhry, a riskovat prohru, bude bolet.

Co s tím?

Žijeme v antecepčním světě, kde je na soutěži postaveno v podstatě vše, a ve výsledku soutěžit odmítáme? A nacházíme různé úniky?

Lze se k tomu postavit dvěma způsoby:

a) Jak využít tento poznatek o ostatních lidech ve svůj prospěch

b) Jak vychovávat spoluobčany, aby se soutěží ochotněji účastnili?

Nejprve (a):

Pokud chci sám něco řídit, a netoužím, aby se mi do toho pletli ostatní, mohu se výrazně spolehnout na to, že jich většina po soutěži se mnou netouží. Zbývá malá menšina, a tu je třeba rozdělit na snadno porazitelné na jedné straně, a na nebezpečné soupeře na straně druhé.

Nebezpečných soupeřů bude málo, takže držím-li moc zatím ve svých rukách, mohu se pokusit maciavelovským způsobem tyto soupeře diskvalifikovat. S porazitelnými si pak snadno poradím.

Podle mých poznatků si právě takto počínají mocní tohoto světa.

(b) Jak vychovávat spoluobčany, aby se soutěží ochotněji účastnili?

Je třeba je učit, aby prohru nechápali jen jako osobní selhání, ale jako cestu pro skupinu k nalezení nejlepšího řešení. Zde určitě uslyšíme často i oprávněné námitky o neférových soutěžích, že stejně nic nez můžu, že nezvítězilo řešení nejlepší, ale to, které mělo nejlepší reklamu, protekci, apod.

Hlavní protiargument zní:

Závěr1 Je lépe se účastnit neférové soutěže, a prohrát, než sebou nechat manipulovat bez boje.

Prohra v neférové soutěži je hřebík do rakve neférovému vítězi. Možná bude těch hřebíků třeba mnoho. Ale vzdát se možnosti si ho do té rakve zatlouci? To by byla teprve opravdová prohra. Je však třeba zvážit náklady. Pokud lze zvítězit jinak, než je nabízená neférová hra, možná lze zdroje nutné k soutěžení využít účinněji.

Ukázky problému nechutí soutěžit jsou patrné např. v manželství.

Jestliže mají manželé problém spolu soutěžit férově o různé společné projekty, pak soutěží neférově.

Představa, že soutěžit nechťejí, je čisté zatemňování skutečnosti. Bez soutěže to nejde.

A neférová soutěž vede k frustraci jednoho, nebo obou manželů.

Ke zlepšení manželství by velmi prospělo, pokud by se naučili pravidlům férové soutěže a respektovali je.

Mezi podstatné součásti férovosti patří vědomí obou manželů, že tvoří společně rodinu, která má uspět v soutěži s jinými rodinami.

Tedy uvnitř rodiny jde o to, aby "podpásovými údery" nemažili jeden, druhý, nebo oba, dosahování optimálních výsledků.

Pravidlo 1:

Dojde-li k názorovému střetu, cílem je nalezení nejlepšího řešení pro rodinu. Nikoli jen pro jednoho z členů.

Pravidlo 2:

Při hledání nejlepšího řešení je třeba osobní útoky převádět na otázku: "Jak toto obvinění (apod.) prospěje naší rodině k úspěchu?"

Pravidlo 3:

Je třeba si alternativy řešení zapisovat, a teprve potom jedno řešení ze seznamu odsouhlasit. Nelze-li dospět ke shodě, je třeba z (užšího výběru) vybrat losováním.

Pravidlo 4:

Pokud v průběhu času od uskutečnění rozhodnutí dojde k problémům s realizací zvolené alternativy, je třeba se vrátit k zapsaným alternativám, a posoudit, zda je vhodné uvažovat pod vlivem nových okolností o jiné alternativě. Je "úderem pod pás" obviňovat autora alternativy, která je v potížích, že to byla jeho chyba. Jednalo se přeci o rodinné rozhodnutí, případně dotažené losem.

Lidé většinou nemají rádi vyjednávání, protože při něm často narazí na odlišný názor, než mají sami, což je pro ně nepříjemné překvapení následované antecepčními muky. Proto když už mají nějakou dohodu, tak se jí drží, a neusilují o změnu.

Dále ve vztahu k dohodám obvykle upřednostňují, mohou-li si udělat věc sami, pokud by hrozilo, že druhá strana bude chtít za pomoc projevy vděčnosti.

Závěr2 **V rodině usilujte o hledání nejlepšího řešení pro celek. Invektivy převádějte na otázku, jak tato invektiva přispěje k většímu úspěchu rodiny. Nerozhodné alternativy řešte losem. Nastanou-li později se zvolenou alternativou potíže, nepřipisujte to autorovi návrhu - všichni jste se výběru účastnili.**

Otázka A jak zjistím herní strategie různých osob?
Ideálně při nějaké hře. Ale lze to i pozorováním postupu v mezilidských vztazích.